

**Актуальні проблеми кримінального та
кримінально-процесуального права
анотований бібліографічний список**

2025. – Вип.24 (грудень). – 45 с.

<http://www.nplu.org/article.php?id=42>

1. **Абакумов О. "Масштаб справи Міндіча нас дуже здивував": інтерв'ю з Олександром Абакумовим, НАБУ** [Електронний ресурс] / Олександр Абакумов ; бесіду вела Юлія Акімова // РБК-Україна : [інформ. портал]. – 2025. – 17 груд. — Електрон. дані. *Подано матеріали бесіди з керівником підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) Олександром Абакумовим про хід розслідування справи щодо масштабної корупційної схеми в енергетичному секторі, у якій фігурують український бізнесмен Тимур Міндіч, ексміністр Герман Галущенко та колишній віцепрем'єр-міністр Олексій Чернишов. Зокрема О. Абакумов прокоментував аудіозаписи, представлені у справі, та висловив думку щодо можливості екстрадиції в Україну Т. Міндіча та О. Цукермана, які виїхали за кордон.* Текст: <https://www.rbc.ua/rus/news/masshtab-spravi-mindicha-nas-duzhe-zdivuvav-1765890412.html>

2. **Аркуша Л. І. Психологічна портретизація серійних вбивць як інструмент виявлення стійких криміналістичних моделей поведінки** [Електронний ресурс] / Л. І. Аркуша, О. В. Чернов, Н. В. Чіпко // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 1. — С. 304-311. *Розглянуто феномен серійних вбивств крізь призму криміналістики та психології. Зосереджено увагу на створенні психологічного портрету злочинця як засобу виявлення стійких моделей злочинної поведінки. Окреслено процес формування психологічного портрету серійного вбивці та наведено основні класифікації серійних убивць за мотиваційним, поведінковим і психологічним критеріями. Наголошено на значенні мультидисциплінарної співпраці між криміналістами, судовими*

психологами, психіатрами та оперативниками в процесі формування портрета злочинця та зроблено висновок, що психологічна портретизація серійного вбивці не лише поглиблює розуміння його мотивації та логіки дій, але й дозволяє систематизувати типові криміналістичні ознаки таких злочинів, що може бути використано як інструмент у боротьбі з серійною злочинністю, зокрема у виявленні злочинця на ранніх етапах розслідування, підвищенні ефективності оперативно-розшукових заходів та оптимізації роботи правоохоронних органів загалом. Текст:

http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/40.pdf

3. Банашко Т. А. Міжнародне гуманітарне право в умовах воєнної окупації: проблеми реалізації та захисту [Електронний ресурс] / Тетяна Андріївна Банашко, Дмитро Борисович Ступак // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1062-1072. Проаналізовано сутність окупації як форми фактичного контролю однієї держави над територією іншої без набуття суверенітету та визначено її відмінність від анексії та інших форм втручання. Особливу увагу приділено положенням Гаазьких правил 1907 року, Женевських конвенцій 1949 року та Додаткових протоколів 1977 року, які встановлюють обов'язки держави-окупанта щодо забезпечення прав цивільного населення, охорони медичних закладів, культурної спадщини та природного середовища. На прикладі збройної агресії РФ проти України доведено кризу існуючих міжнародно-правових механізмів контролю, зокрема Організації Об'єднаних Націй (ООН), Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ) та Міжнародного кримінального суду (МКС). Вказано, що системні порушення – депортації, катування, насильницьке переміщення дітей, русифікація освіти мають ознаки воєнних злочинів і злочинів проти людяності. Обґрунтовано необхідність створення спеціального міжнародного трибуналу щодо злочину агресії, розширення юрисдикції МКС, а також посилення ролі Європейського Союзу (ЄС) і НАТО у підтримці гуманітарних стандартів. Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32665/32622>

4. **Барабанова Д. А. Правова природа та доказове значення вербальних повідомлень підозрюваного під час проведення слідчих (розшукових) дій** [Електронний ресурс] / Діана Анатоліївна Барабанова // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1073-1082. *Досліджено актуальні питання науки кримінального процесу, законодавства і правозастосовної практики щодо надання підозрюваним вербальних повідомлень під час проведення слідчих (розшукових) дій. Висвітлено правову природу пояснень та показань особи, які були надані під час провадження слідчих (розшукових) дій, у тому числі слідчого експерименту, огляду, обшуку. Акцентовано, що надання показань підозрюваним є одним із ключових засобів здійснення права на захист та обстоювання власної правової позиції. Окреслено відповідні статті Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та особливу увагу приділено аналізу правових позицій Верховного Суду. Зроблено висновок про необхідність чіткого розмежування у правозастосовній практиці показань підозрюваного та відомостей, зафіксованих у протоколах інших процесуальних дій, з метою дотримання стандарту допустимості доказів та права на справедливий суд.* Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32666/32623>

5. **Березняк В. С. Проблеми кримінальної відповідальності за порушення встановлених законодавством вимог щодо утримання та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту** [Електронний ресурс] / Василь Сергійович Березняк, Ганна Ярославівна Терехова // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 44-56. *Вказано, що повномасштабна агресія РФ проти України актуалізувала питання ефективності функціонування системи цивільного захисту, зокрема забезпечення безперешкодного цілодобового доступу громадян до укриттів. Здійснено аналіз положень законопроекту № 9362-1, яким передбачено доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) та Кримінального кодексу України (КК України) новими статтями, що встановлюють відповідальність за порушення правил утримання та*

експлуатації об'єктів фонду захисних споруд. Висвітлено чинну законодавчу базу, зокрема Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (КМ України) від 10.03.2017 № 138, наказ Міністерства внутрішніх справ (МВС) № 579 та Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Зроблено висновок, що ефективне функціонування системи цивільного захисту потребує комплексного перегляду нормативно-правової бази, усунення правових колізій, уточнення диспозицій кримінально-правових норм і законодавчого закріплення імперативної вимоги забезпечення цілодобового доступу до укриттів. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32247/32195>

6. Бондаренко В. В. Поняття корупційних ризиків у кримінальному досудовому провадженні [Електронний ресурс] / В. В. Бондаренко // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 1. — С. 312-321. *Визначено дефініції "корупційні ризики у кримінальному досудовому провадженні" з урахуванням чинного законодавства та практики його застосування. Проаналізовано існуючі доктринальні визначення корупційних ризиків. З'ясовано їхні характерні ознаки та чинники виникнення. Окреслено вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на об'єктивність і законність процесуальних рішень. Обґрунтовано практичну значущість формування системного підходу до управління ризиками у сфері кримінальної юстиції.* Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/41.pdf

7. Борухов Д. О. Виявлення ознак пропаганди війни: криміналістичний аналіз [Електронний ресурс] / Д. О. Борухов // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 1. — С. 322-329. *Здійснено комплексний аналіз проблем виявлення ознак пропаганди війни як структурного елемента криміналістичної методики цієї категорії кримінальних правопорушень та формування їх класифікації, що забезпечує своєчасне виявлення й фіксацію на початковому етапі досудового розслідування. Обґрунтовано, що пропаганда війни є одним із кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства*

та міжнародного правопорядку, яке вчиняється переважно на етапі підготовки та проведення військових агресій чи збройних конфліктів. Особливістю її проявів є навмисне маскування, використання інтернет-середовища та розповсюдження через цифрові ресурси, що ускладнює належне реагування правоохоронних органів. Досліджено поняття "виявлення ознак кримінального правопорушення" та його зв'язок із початком досудового розслідування. Доведено, що виявлення ознак пропаганди війни має розглядатися як окремий елемент структури криміналістичної методики розслідування, що сприятиме формуванню чіткої програми дій слідчого, підвищенню ефективності взаємодії учасників кримінального провадження та удосконаленню практики протидії кримінальних правопорушенням загалом. Текст: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/42.pdf

8. Будік І. М. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання / Ігор Миколайович Будік; [за наук. ред. А. А. Вознюка] ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Норма права, 2025. – 268 с. : табл. – **Шифр зберігання в Бібліотеці : БЗ77423** У монографії розкрито теоретичні та прикладні аспекти кримінально-правової і кримінологічної характеристики злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації, а також окреслено шляхи запобігання цим кримінальним правопорушенням. Дослідження здійснено з урахуванням сучасних наукових підходів українських і зарубіжних фахівців, практики правоохоронних органів України й інших держав, а також рекомендацій і досвіду міжнародних організацій.

9. В Україні презентували перше загальнонаціональне дослідження рівня злочинності та довіри до системи правосуддя [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2025. – 12 груд. — Електрон. дані. Подано результати першого загальнонаціонального дослідження "Оцінка рівня злочинності, оцінка роботи правоохоронних органів та довіри населення

до системи правосуддя в Україні”, проведеного компанією “Info Sapiens” у межах Проєкту Європейського Союзу (ЄС) “Право-Justice” на запит Офісу Генерального прокурора (ОГП). Наведено коментар учасника презентації, заступника Генерального прокурора Андрія Леценка, який наголосив, що дослідження стало “важливим іспитом” для всієї системи правопорядку, та додав, що збільшення показника довіри до прокуратури є одним із найбільших зростань серед усіх правоохоронних та антикорупційних органів. У результаті дослідження виявлено найпоширеніші правопорушення, а також встановлено, що показник звернення потерпілих до поліції перевищує середній рівень ЄС. Зазначено, що ОГП використає результати дослідження для: посилення захисту прав потерпілих; формування кримінальної політики на основі доказових даних; підвищення ефективності розслідувань; розвитку сервісних стандартів роботи з громадянами; подальшого зміцнення довіри суспільства до системи правосуддя в умовах воєнного стану. Текст: <https://pravo.ua/v-ukraini-prezentuvaly-pershe-zahalnonatsionalne-doslidzhennia-rivnia-zlochynnosti-ta-doviry-do-systemy-pravosuddia/>

10. Важинський В. М. Способи документування оперативними підрозділами кримінальних правопорушень, які вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів [Електронний ресурс] / В. М. Важинський // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 1. — С. 330-336. Визначено, що задокументовані матеріали оперативно-розшукової діяльності, за умови їх належного оформлення відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України (КПК України), можуть бути використані як докази у кримінальному провадженні. Сформульовано визначення оперативно-розшукового документування у сфері діяльності інституційних інвесторів як регламентованої законодавством пошуково-пізнавальної діяльності оперативних підрозділів, спрямованої на фіксацію даних про протиправні дії у службових документах. Визначено основні індикатори вчинення правопорушень та розкрито роль оперативних заходів, зокрема негласного опитування, оперативного огляду, аналітичного пошуку,

роботи з негласними позаштатними співробітниками у виявленні та документуванні фактів злочинної діяльності. Зроблено висновок, що ефективне документування злочинів у сфері діяльності інституційних інвесторів можливе лише за умови системного підходу, багатоканальності отримання інформації, належної її легалізації та подальшого використання у кримінальному процесі.

Текст:

http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/43.pdf

11. **Валуєв А. О. Правова природа політичного тероризму** [Електронний ресурс] / Антон Олександрович Валуєв // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1117-1129. *Концептуалізовано правову природу політичного тероризму як системного явища, що поєднує чотири взаємопов'язані компоненти: мету, метод, публічну адресованість та організаційний вимір. Обґрунтовано, що саме ця чотирикомпонентна рамка дозволяє відмежувати політичний тероризм від загальнокримінального насильства, диверсії та воєнних злочинів, уникаючи криміналізації мирного вираження поглядів і надмірно політизованих трактувань. Окреслено визначальні риси політичного тероризму й розкрито типологію його організаційних рівнів та їхню роль в інфраструктурі відтворення насильницьких практик. Акцентовано на перетині тероризму з організованою злочинністю й екстремізмом, що ускладнює кваліфікацію та режим протидії. Запропоновано оновлене визначення тероризму та наголошено на необхідності поєднання ефективної протидії з дотриманням верховенства права.* Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32670/32627>

12. **Вархов А. Г. Нова Антикорупційна стратегія України: передумови і завдання на майбутнє** [Електронний ресурс] / Андрій Григорович Вархов, Віталій Анатолійович Дем'янчук // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 68-78. *Розглянуто проблематику формування нової Антикорупційної стратегії для України на 2026 - 2030 рр. З'ясовано фактори, що завадили ефективній реалізації Антикорупційної стратегії на 2021 - 2025 рр., серед яких: законодавчі прогалини; інституційні неузгодженості;*

відсутність системних і наукових підходів щодо збору, оброблення й використання здобутих матеріалів для вдосконалення антикорупційної політики України. Доведено необхідність поліпшення антикорупційного законодавства та забезпечення його ефективності шляхом створення відповідних правових інструментів, які дають змогу ефективно виявляти, розслідувати та карати корупційні правопорушення. Вказано, що однією з важливих умов ефективної антикорупційної політики є підвищення вимог до професійної компетентності та морально-етичних якостей публічних службовців, чому сприятиме поширення кодексів поведінки та кодексів етики, які стимулюватимуть поведінку цих службовців відповідно до стандартів добросовісності.

Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32249/32197>

13. Василенко Т. Ю. Структура особи злочинця (на прикладі військових кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану) [Електронний ресурс] / Тетяна Юріївна Василенко, Олена Олександрівна Кутєпова, Юлія Миколаївна Наконечна // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1146-1156. Здійснено комплексний аналіз особистості особи злочинця серед військовослужбовців з урахуванням дії біологічних, психологічних, соціальних і морально-вольових чинників, що формують його поведінку в екстремальних умовах. Особливу увагу приділено впливу бойових дій, стресових ситуацій, травматичного досвіду та військової дисципліни, які здатні зумовлювати деформацію свідомості та зміну системи цінностей, що провокує девіантні або кримінальні прояви. Проаналізовано чинне законодавство та практику його реалізації органами державної влади, правоохоронними структурами, військовим командуванням. Встановлено, що у сучасних умовах війна створює унікальний соціально-психологічний простір, у якому звичні моральні, правові та поведінкові орієнтири людини зазнають глибоких змін, і саме тому дослідження структури особи злочинця у військовій сфері є важливим як для науки кримінології, так і для практики

правоохоронних органів і командування Збройних сил України (ЗСУ). Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32672/32629>

14. Верховний Суд залишив у силі вирок за зґвалтування малолітньої дитини: деталі [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 18 груд. – Електрон. дані. *Висвітлено судову практику Верховного Суду (ВС) України щодо підтвердження законності вироку в справі про тяжкий злочин проти неповнолітньої особи. Проаналізовано рішення касаційної інстанції про залишення в силі вироку судів нижчих інстанцій, яким особу було засуджено за зґвалтування малолітньої, попри касаційні скарги сторони захисту. Вказано, що судді ВС підтвердили достатність та належність доказів, а також обґрунтованість правової оцінки фактів під час попередніх судових розглядів, що забезпечило вертикальну стійкість правосуддя в кримінальних справах щодо злочинів проти статевої свободи дітей. Такі правові позиції сприяють формуванню єдиної судової практики у справах сексуального насильства над неповнолітніми та підтверджують пріоритет захисту прав дитини в кримінальному провадженні.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/verhovniy-sud-zalishiv-u-sili-virok-za-zvaltuvannya-malolitnoyi-ditini-detali.html>

15. Вишневська Т. Розікрали понад 102 млн гривень на захисті для танків: НАБУ викрило трьох корупціонерів [Електронний ресурс] / Тетяна Вишневська // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 11 груд. — Електрон. дані. *Повідомлено, що трьох учасників організованої групи, які організували корупційну схему у сфері оборони, викрили НАБУ і Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) спільно зі Службою безпеки України (СБУ). Вони розікрали понад 102 млн грн, які призначалися на динамічний захист для бронетехніки ЗСУ. Як встановило слідство, у квітні 2022 р. Міністерство оборони України (МО України) уклало контракт із державним підприємством на термінову закупівлю динамічного захисту для танків, однак тодішній гендиректор цієї компанії захотів забрати гроші собі, долучивши до схеми комерційного директора та директора приватного*

товариства. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/736550-korupciya-v-ukrajini-u-sferi-oboroni-vikrili-shemu-na-ponad-102-mln-griven-foto>

16. **Войтович Н. Ф.** Теоретико-методологічне розуміння корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією [Електронний ресурс] / Наталія Федорівна Войтович // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 87-97. *З урахуванням сучасних тенденцій реформування державного управління та антикорупційної політики в Україні здійснено всебічне теоретико-методологічне дослідження правової природи корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією. Розкрито сутність корупції та її правових похідних, соціально-правові, структурно-функціональні та гносеологічні характеристики цих явищ. Досліджено відмінності і спільні риси двох взаємопов'язаних категорій: корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією. Окреслено родові та видові ознаки обох категорій правопорушень, визначено їх суб'єктний склад, особливості правового регулювання та зміст норм, що забезпечують належну кваліфікацію діянь. Зроблено висновок, що ефективність в протидії корупції значною мірою залежить від поєднання науково-методологічного підходу з практичними потребами правозастосування, для чого необхідні систематизація термінології, уточнення юридичних дефініцій і вдосконалення превентивних механізмів шляхом інтеграції формальних і змістовних критеріїв оцінки корупційних ризиків.* Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32251>

17. **ВС: Якщо власник Facebook-сторінки не обмежив доступ, то інформація на ній є загальнодоступною** [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 23 груд. – Електрон. дані. *Йдеться про правовий статус інформації на відкритих сторінках у соціальній мережі Facebook у контексті практики Верховного Суду (ВС) України. Судова позиція полягає в тому, що якщо власник Facebook-сторінки не обмежив доступ до неї, розміщена на ній інформація є загальнодоступною для необмеженого кола осіб, що може мати юридичні наслідки в кримінальному та адміністративному праві (наприклад,*

відповідальність за публікацію заборонених матеріалів) - оскільки відкритий доступ розглядається як свідоме надання інформації суспільству. Це узгоджується з загальними принципами доступу до публічної інформації та законодавчими нормами про відкритість інформації, де доступ визнається відкритим, якщо він не обмежено відповідно до закону. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/vs-yakshcho-vlasnik-facebookstorinki-ne-obmezhiv-dostup-to-informaciya-na-niy-e-zagalnodostupnoyu.html>

18. Герасименко А. В. Ознаки геноциду у діях Російської Федерації проти цивільного населення України: міжнародно-правовий аналіз та механізми відшкодування шкоди [Електронний ресурс] / Антон Володимирович Герасименко // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1206-1215. Проаналізовано дії РФ проти цивільного населення України крізь призму положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй (ООН) про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. Доведено, що збройна агресія РФ супроводжується систематичними і цілеспрямованими діями, спрямованими на фізичне, культурне та демографічне знищення українського народу як національної спільноти. На підставі аналізу фактичних даних про масові убивства мирного населення, застосування тортур, насильницькі депортації дітей, знищення культурної спадщини, заборону української мови та руйнування цивільної інфраструктури обґрунтовано наявність у цих діях ознак злочину геноциду відповідно до ст. II Конвенції ООН. Особливу увагу приділено проблемі насильницького переміщення українських дітей на територію РФ, що є безпосереднім порушенням міжнародного гуманітарного права та кваліфікується як один із проявів геноциду. Розглянуто резонансну справу омбудсменки РФ М. Львової-Бєлової, причетної до незаконного усиновлення дитини з Маріуполя, у зв'язку з чим Міжнародний кримінальний суд (МКС) видав ордер на її арешт разом із президентом РФ В. Путіним. Висвітлено нормативно-правову базу, практику міжнародних судових інституцій та позиції науковців щодо визначення складу злочину геноциду. Сформульовано висновок про те, що кваліфікація цих діянь як

геноциду є необхідною передумовою для реалізації принципу невідворотності міжнародної кримінальної відповідальності, відновлення історичної справедливості та розроблення ефективних механізмів репарації для жертв агресії. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32677/32634>

19. **Гнатюк А. Ю. Особливості прокурорського нагляду у кримінальному провадженні щодо неповнолітнього в умовах воєнного стану** [Електронний ресурс] / А. Ю. Гнатюк // Журн. східноєвроп. права : [електрон. наук.-практ. вид.] / ПВНЗ “Ун-т сучас. знань”. – 2025. – № 140. – С. 250-256. *Проаналізовано участь прокурора у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх в умовах воєнного стану з урахуванням впливу сімейних відносин на вчинення правопорушень і процес захисту прав дитини. Обґрунтовано актуальність проблеми у зв'язку зі зростанням кількості проваджень за участю дітей та необхідністю забезпечення їхніх найкращих інтересів, зокрема шляхом оцінювання сімейного середовища, випадків насильства, небалого виховання чи негативного впливу дорослих. Проаналізовано норми національного законодавства й відомчі акти Офісу Генерального прокурора (ОГП), зокрема наказ № 509, та виявлено нерівномірність їх практичного застосування. Висвітлено проблеми спеціалізації прокурорів, дотримання процесуальних гарантій, врахування сімейних обставин при обранні запобіжних заходів і застосуванні виховних заходів, а також вплив воєнного стану на ювенальні провадження. Обґрунтовано необхідність посилення міжвідомчої взаємодії з органами опіки та службами у справах дітей, розвитку відновного правосуддя та вдосконалення механізмів захисту прав дитини з урахуванням її сімейних відносин.*

Текст: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/hnatyuk_140.pdf

20. **Гнатюк А. Ю. Проблемні питання накладення арешту на віртуальні активи у кримінальному провадженні: актуальна судова практика** [Електронний ресурс] / Андрій Юрійович Гнатюк, Андрій Володимирович Скрипник // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. —

С. 1216-1227. Вказано на стрімке поширення використання віртуальних активів у суспільних відносинах, зокрема, у зв'язку із використанням їх у кримінально-карній протиправній діяльності. Розглянуто відповідність чинного законодавства міжнародним стандартам захисту права власності та виявлено можливі шляхи удосконалення процесуальних механізмів. Висвітлено міжнародну та вітчизняну нормативну базу, зокрема приділено увагу Закону України "Про віртуальні активи". Проаналізовано судову практику та встановлено, що специфіка віртуальних активів як нематеріальних і транскордонних об'єктів ускладнює ефективність виконання судових рішень щодо них з огляду на тривалість процедур міжнародного співробітництва. Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32678/32635>

21. **Голову Чечні Рамзана Кадирова судитимуть за воєнні злочини** [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2025. – 11 груд. — Електрон. дані. Йдеться про направлення Офісом Генерального прокурора (ОГП) до суду обвинувального акта стосовно голови Чеченської Республіки Рамзана Кадирова, щодо якого розслідуванням встановлено, що він організував вторгнення підконтрольних підрозділів національної гвардії РФ, міністерства внутрішніх справ РФ по Чеченській Республіці, міністерства оборони РФ на територію України для ведення агресивної війни та захоплення українських територій. Дії очільника Чечні кваліфіковано за ч. 3 ст. 110, ч. 3 ст. 436-2, ч. 2 ст. 437, ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України (КК України) – посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії РФ проти України, глорифікація її учасників; злочин агресії; воєнні злочини, за що йому загрожує максимальне покарання у виді довічного позбавлення волі. Текст: <https://pravo.ua/holovu-chechni-ramzana-kadyrova-sudytymut-za-voienni-zlochyny/>

22. **Горбунова Я. Докази та доказування у справах про домашнє насильство** [Електронний ресурс] / Я. Горбунова // Журн. східноєвроп. права

: [електрон. наук.-практ. вид.] / ПВНЗ “Ун-т сучас. знань”. – 2025. – № 140. – С. 123-130. *Розглянуто проблематику доказів і доказування у справах про адміністративну відповідальність за домашнє насильство. Зазначено зростання кількості таких випадків в Україні, зумовлене війною та пов’язаними з нею соціально-психологічними чинниками, що потребує ефективного реагування держави. Наголошено на необхідності повного й об’єктивного встановлення обставин справи для недопущення притягнення до відповідальності за відсутності складу правопорушення. Визначено, що доказування ґрунтується на протоколі про адміністративне правопорушення та інших доказах: терміновому заборонному приписі, актах соціальних служб і поліції, поясненнях сторін, фото- і відеоматеріалах, листуванні, аудіозаписах, а також медичних і психологічних висновках. Підкреслено, що доказування є складним процесом встановлення факту насильства, вини особи та інших істотних обставин.* Текст: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/horbunova_140.pdf

23. Гумін О. Особливості правового статусу потерпілого від кримінального правопорушення по ст. 150 експлуатація дітей [Електронний ресурс] / О. Гумін // Вісн. Нац. ун-ту ”Львів. політехніка”. Серія : Юрид. науки. – 2025. – Вип. 12 (№ 3). – С. 82-89. *Проаналізовано особливості участі неповнолітнього потерпілого у кримінальному провадженні з урахуванням його вікових, психоемоційних і соціальних характеристик. Розглянуто умови виховання та можливості залученості членів сім’ї до експлуатації дитини, що ускладнює її захист і потребує спеціального процесуального підходу. Акцентовано увагу на проблемах виявлення прихованих форм експлуатації, доказування, реалізації процесуальних прав дитини та ролі законних представників. Обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії, посилення процесуальних гарантій, а також залучення органів опіки, соціальних служб і психологів для забезпечення ефективного захисту прав і реабілітації потерпілих дітей.*

Текст:

<https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2025/aug/39801/25097847maket-86-93.pdf>

24. **Залуговська Г. П. Проблеми правового статусу Державної кримінально-виконавчої служби України в умовах воєнного стану в Україні** [Електронний ресурс] / Ганна Петрівна Залуговська, Антон Володимирович Гайдук // *Успіхи і досягнення у науці.* – 2025. – № 11. – С. 119-130. *Здійснено аналіз нормативно-правових актів, що визначають структуру Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС), а також забезпечують правовий статус її структурних елементів. Визначено особливості правового становища ДКВС України як центрального органа виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації як у ретроспективі, так і станом на кінець 2025 р. в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. Досліджено наслідки реформування пенітенціарної системи України та запропоновано зміни до чинного законодавства з метою удосконалення правового статусу ДКВС України.*

Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32254/32202>

25. **Здоровило Т. Вбивство Парубія: знайдено пістолет кілера** [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // *Україна молода.* – 2025. – 16 груд. — Електрон. дані. *Йдеться про хід розслідування справи про вбивство колишнього Голови Верховної Ради України (ВР України), народного депутата Андрія Парубія. Як повідомили на сайті Служби безпеки України (СБУ), слідчі зібрали нові беззаперечні докази на підозрюваного у вбивстві, який виконав замовлення російських спецслужб на ліквідацію народного депутата, використавши для вчинення злочину пістолет Макарова. Зазначено, що правоохоронці розшукали зброю з глушником у схованці, яку зловмисник облаштував після вбивства політика, і наразі затриманому оголошено про підозру за двома статтями Кримінального кодексу України (КК України): ст. 112 (посягання на життя народного депутата України, вчинене у зв'язку з його державною діяльністю); ч. 2 ст. 111 (державна зрада,*

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/192708/>

26. **Здоровило Т. На Сумщині окупанти прорвали кордон та вивезли десятки цивільних до рф – Генштаб** [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 21 груд. — Електрон. дані. Подано повідомлення Головного управління комунікацій Збройних сил України (ЗСУ) про відхід підрозділів Сил оборони України з кількох позицій у районі села Грабовське внаслідок стрімкого наступу російських окупаційних військ. Також підтверджено, що після захоплення росіянами населеного пункту понад 50 цивільних громадян України були примусово вивезені на територію РФ – це переважно чоловіки і жінки старшого віку, які раніше відмовилися від евакуації вглиб України. У Генштабі наголосили, що їхня відмова від евакуації на територію України не легалізує дії окупаційних військ із примусового переміщення цивільних громадян України на територію РФ, і наразі українські правоохоронці здійснюють досудове розслідування у кримінальному провадженні за фактом порушення військовими РФ законів і звичаїв війни, а саме – незаконного позбавлення волі та примусової депортації цивільного населення, що розцінено як порушення ст. 49 IV Женевської конвенції щодо заборони, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію захищених осіб із окупованої території на територію окупаційної держави. Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/192771/>

27. **Здоровило Т. "Треті особи" внесли мільйони застави за нардепку Скороход** [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 15 груд. – Електрон. дані. Наведено коментар адвоката народної депутатки Ганни Скороход Олега Бургели, який повідомив, що за неї "треті особи" внесли заставу в 3 млн 28 тис. грн. Наразі народна депутатка перебуває у Києві з електронним браслетом, і за словами адвоката, він вже оскаржив запобіжний захід і просить суд зменшити суму застави та зняти засіб контролю. Зазначено, що раніше обрали запобіжні заходи у вигляді

застав двом іншим фігурантам справи - помічнику Ганни Скороход та ймовірному спільнику, яких підозрюють у тому, що вони нібито взяли 250 тис. доларів за "домовленість" про санкції РНБО проти компанії-конкурента.

Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/192696/>

28. **Іваницька О. П. Окремі проблемні питання оголошення особи в міжнародний розшук у контексті розгляду клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду** [Електронний ресурс] / О. П. Іваницька // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 1. — С. 337-345. *Розкрито проблематику порушення органом досудового розслідування процедури направлення процесуальних документів і судових рішень про оголошення особи в міжнародний розшук до Інтерполу. Окреслено порушення, які допускаються судами при розгляді клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду. Розглянуто питання самостійного отримання стороною захисту доказів, що підтверджують оголошення в міжнародний розшук підозрюваного, обвинуваченого. Приділено увагу взаємодії судів і Міністерства юстиції на території інших держав з судами України, які розглядають справу, при здійсненні екстрадиційного арешту та процедури видачі особи. Запропоновано зміни до Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) в частині зміни процесуального порядку доведення перед судом факту перебування підозрюваного або обвинуваченого у міжнародному розшуку.*

Текст:

http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/44.pdf

29. **Капустіна М. В. Особливості встановлення причинно-наслідкового зв'язку при розслідуванні ятрогенних злочинів: аналіз слідчої та судової практики** [Електронний ресурс] / Марієтта Владиславівна Капустіна // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 145-155. *Досліджено особливості встановлення причинно-наслідкового зв'язку між діями (бездіяльністю) особи, що надає медичну допомогу, із несприятливими наслідками у вигляді завдання шкоди здоров'ю пацієнта або його смерті.*

Проаналізовано 30 рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справах щодо настання несприятливих наслідків при наданні медичної допомоги та 19 рішень судів України у справах про неналежне виконання професійних обов'язків медичним працівником. Також вивчено Звіт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) про системи звітування щодо інцидентів, пов'язаних із безпекою пацієнтів, і Концепцію формування стратегії запобігання дефектам надання медичної допомоги у вітчизняній системі охорони здоров'я. Наголошено, що встановлення причинно-наслідкового зв'язку між діями (бездіяльністю) медичних працівників із несприятливими наслідками у вигляді завдання шкоди здоров'ю пацієнта або його смерті зумовлені такими складнощами як: латентність ятрогенних злочинів; наявність активної протидії розслідуванню з боку медичних працівників; множинність причин виникнення дефекту, що призвели до несприятливого результату надання медичної допомоги у вигляді смерті пацієнта або шкоди його здоров'ю. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32256/32204>

30. Кікінчук В. В. Концептуальні засади тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій / Василь Васильович Кікінчук. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2025. – 406 с. – *Шифр зберігання в Бібліотеці : БЗ73738* У монографії розглянуто теоретичні засади криміналістичної й оперативно-розшукової тактики. Розкрито сутність і значення негласних слідчих (розшукових дій) як засобів доказування у кримінальному провадженні. Значну увагу приділено теоретичним засадам систематизації негласних слідчих (розшукових дій). Виокремлено особливості тактики втручання у приватне спілкування, тактики обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, тактики спостереження за особою, річчю або місцем, тактики контролю за вчиненням злочину.

31. Ключков В. Критика – не втручання: рішення ВРП у справі Князєва як тест на зрілість судової влади – блог Володимира Ключкова [Електронний ресурс] / Володимир Ключков // Юрид. практика. – 2025. – 19 груд. — Електрон. дані. Справу ексовлови Верховного Суду Всеволода

Князева розглянуто у світлі рішення Вищої ради правосуддя (ВРП) за результатами розгляду повідомлення колегії суддів Вищого антикорупційного суду (ВАКС) про нібито втручання у здійснення правосуддя. Зазначено, що справа Князева є однією з найбільш резонансних за всю історію роботи антикорупційної інфраструктури, а її перебіг перебуває у фокусі уваги не лише суспільства та медіа, а й міжнародних правозахисних організацій. Зокрема наразі незалежний моніторинг дотримання права на справедливий суд у цій справі здійснює місія IAC ISHR, звіти якої є публічними і спрямовані не на дискредитацію суду, а на фіксацію того, наскільки судовий розгляд відповідає стандартам Європейської конвенції з прав людини. Зазначено, що ВРП не погодилася з твердженням про втручання у здійснення правосуддя та наголосила, що публічне висвітлення ходу судового процесу сприяє дотриманню принципів гласності та відкритості, які є невід'ємною складовою права на справедливий суд. Текст: <https://pravo.ua/krytyka-ne-vtruchannia-rishennia-vrp-u-spravi-kniazieva-iak-test-na-zrilst-sudovoi-vlady-bloh-volodymyra-klochkova/>

32. **Коба М. М. Профілактика правопорушень і захист прав військовослужбовців у секторі безпеки та оборони України: міждисциплінарний підхід** [Електронний ресурс] / Марія Миколаївна Коба, Олександр Васильович Коба // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 170-181. *Досліджено питання профілактики правопорушень і захисту прав військовослужбовців у секторі безпеки та оборони України в сучасних умовах. Акцентовано на складних викликах, з якими стикається сектор, зокрема на зростанні дисциплінарних, адміністративних і кримінальних правопорушень у військових підрозділах. Вказано на важливість інтеграції міждисциплінарних підходів, які поєднують юридичні, психологічні, соціальні та управлінські методи для ефективного захисту прав військових і підвищення рівня їх дисципліни. Відзначено роль міжнародних стандартів прав людини у формуванні превентивних механізмів, орієнтованих на підтримку законності, прозорості та громадського контролю в секторі безпеки. Наведено конкретні*

приклади успішних ініціатив, які демонструють позитивний вплив на психологічний стан учасників і зниження правопорушень, серед яких: модель громадського моніторингу у Дніпропетровській області; муніципальні проєкти з психологічної підтримки військових у Львові та Харкові; діяльність ветеранських центрів, зокрема «Veterans HUB Odesa». Зроблено висновок про необхідність підвищення фахової підготовки персоналу, розвитку систем психологічної підтримки та удосконаленні законодавчої бази. Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32258/32206>

33. Коваль В. М. Криміналізація незаконного перетинання державного кордону України: питання унормування об'єктивних ознак [Електронний ресурс] / Вадим Михайлович Коваль, Тетяна Богданівна Ніколаєнко // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1357-1372. *Досліджено вітчизняне законодавство щодо порядку та умов перетинання державного кордону України з урахуванням міжнародного досвіду унормування ознак і форм незаконного перетинання державного кордону, визначеність яких впливає на кримінальну відповідальність. Окреслено відповідні статті Кримінального кодексу України (КК України) та сформульовано пропозиції щодо їх вдосконалення. Задля забезпечення законності й дотримання вимог міжнародного та вітчизняного законодавства щодо статусу біженців й осіб, які потребують додаткового захисту, вказано на доцільність унормувати положення щодо непритягнення таких осіб до кримінальної відповідальності у разі незаконного перетинання ними державного кордону України.* Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32690/32647>

34. Коршун А. В. Порівняння західного досвіду та пострадянської системи у регулюванні діяльності експертів : конфлікт інтересів та криміналістичні дослідження [Електронний ресурс] / Антон Володимирович Коршун // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. — С. 1398-1418. *Узагальнено, що в державах пострадянського типу зберігається монополія державних установ на проведення техніко-криміналістичних, почеркознавчих і трасологічних експертиз, що формує*

залежність результатів від адміністративної вертикалі та обмежує конкуренцію, а також позбавляє можливості збільшити середні доходи серед експертів, підвищуючи навантаження на державний бюджет. Доведено, що західна модель регулювання діяльності експертів функціонує на засадах багатоканальної сертифікації останніх, можливості поєднання адвокатської та експертної практики (за відсутності спільності справи), а також дієвих механізмів саморегулювання через професійні колегії. Виявлено, що система фінансування експертиз у державах ЄС передбачає включення до вартості експертної години фактичних витрат на високотехнологічне обладнання, програмне забезпечення та страхування професійної відповідальності. На підставі аналізу національних актів, Рекомендацій Ради Європи сформульовано висновок про необхідність демонополізації експертної діяльності в Україні, запровадження відкритих реєстрів сертифікованих фахівців і нової моделі тарифікації. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32693/32650>

35. Котвицька Н. М. Оптимізація кримінального процесу: співвідношення ефективності судочинства та захисту прав людини [Електронний ресурс] / Наталія Миколаївна Котвицька, Сергій Петрович Корчака, Руслан Сергійович Фінішин // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1429-1439. *Досліджено проблеми оптимізації кримінального процесу в контексті балансу між ефективністю судочинства та захистом прав людини. Проаналізовано сучасні тенденції реформування кримінального процесуального законодавства України та міжнародний досвід у цій сфері. Окреслено ключові виклики, що виникають при впровадженні процедур спрощеного провадження, застосуванні альтернативних способів вирішення кримінально-правових конфліктів і цифровізації кримінального судочинства. Особливу увагу приділено аналізу практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) щодо дотримання стандартів справедливого судового розгляду при оптимізації процесуальних процедур. Визначено критерії допустимої оптимізації кримінального процесу, які не суперечать фундаментальним*

правам людини, закріпленим у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Обґрунтовано необхідність системного підходу до реформування кримінального процесу, який би враховував як потребу в підвищенні швидкості та результативності судочинства, так і гарантії процесуальних прав учасників кримінального провадження. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32695/32652>

36. **Лазебний А. М. Криміналістичне забезпечення розслідування корупційних злочинів** [Електронний ресурс] / А. М. Лазебний, К. М. Фірскіна, С. І. Михайлова // Журн. східноєвроп. права : [електрон. наук.-практ. вид.] / ПВНЗ “Ун-т сучас. знань”. – 2025. – № 140. – С. 178-185. Проаналізовано криміналістичне забезпечення розслідування корупційних злочинів в Україні. Розкрито зміст цього поняття, його значення для доказування, схарактеризовано нормативно-правову базу та криміналістичні особливості корупційних правопорушень, зокрема їх латентність і складність доказування. Визначено основні проблеми практичного застосування криміналістичних засобів, зокрема у сфері цифрових доказів. Обґрунтовано необхідність удосконалення методик розслідування, технічного забезпечення, нормативного регулювання та розвитку міжнародного співробітництва як умов підвищення ефективності протидії корупції. Текст: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/lazebnyi_firskina_mykhailova_140.pdf

37. **Липчанський М. Депортація на Сумщині: омбудсмен відреагував** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 21 груд. — Електрон. дані. Як повідомив Уповноважений Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Дмитро Лубінець у Telegram, 18.12.2025 окупанти незаконно затримали близько 50 цивільних осіб - жителів с. Грабовське Краснопільської громади Сумської області: людей утримували без доступу до засобів зв'язку та належних умов, а 20 грудня примусово вивезли на територію РФ. За словами омбудсмена, такі дії є грубим порушенням міжнародного

гуманітарного права - це порушення законів і звичаїв війни, незаконне позбавлення волі та примусова депортація цивільного населення. Він зазначив, що вже звернувся до уповноваженої з прав людини в РФ із вимогою надати інформацію про місце перебування незаконно депортованих громадян України. За даними ЗМІ, людей вивезли на територію РФ для проведення так званих "фільтраційних заходів". Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4842091-deportatsiia-na-sumschyni-ombudsmen-vidreahuvav>

38. **Лук'янова А. В. Проблеми та перспективи використання засобів фото- та відеофіксації у розслідуванні кримінальних правопорушень: національна практика та зарубіжний досвід** [Електронний ресурс] / Аліна Володимирівна Лук'янова, Вероніка Євгенівна Мещерякова // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1472-1484. Проаналізовано проблеми та перспективи застосування засобів фото- та відеофіксації у процесі досудового розслідування в українській криміналістичній практиці з урахуванням міжнародного досвіду. Акцентовано на системних викликах, породжених переходом до цифрових технологій. Обґрунтовано, що ключовою проблемою національної практики є юридична вразливість цифрових доказів, що проявляється у відсутності уніфікованого ланцюга зберігання та стандартизованих механізмів аутентифікації, що створює ризик несанкціонованого втручання та ставить під сумнів допустимість матеріалів у суді. З урахуванням зарубіжного досвіду, зокрема Сполучених Штатів Америки (США) та Німеччини, запропоновано стратегічні шляхи подолання зазначених проблем. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32699/32656>

39. **Мамедов Г. А. Стандарт доведення вини обвинуваченого у Міжнародному кримінальному суді** [Електронний ресурс] / Г. А. Мамедов // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 331-335. Проаналізовано стандарт доведення винуватості у Міжнародному кримінальному суді (МКС). Зазначено, що у кожній наступній стадії провадження у МКС стандарт

доказування є вищим, ніж у попередній, й усі попередні стадії виконують функцію "фільтра". Висвітлено нормативний зміст стандарту доведення вини, з'ясовано особливості стандартів доказування та окремих стадій провадження й визначено зміст стандарту "поза розумним сумнівом" як найвищого стандарту доказування. Текст:

http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/44.pdf

40. **Назарчук І. Гюндуз Мамедов: "На тлі нових міжнародних зобов'язань України КПК потребує концептуального перегляду, а не косметичних поправок"** [Електронний ресурс] / Ірина Назарчук // Юрид. газ. – 2025. – 24 груд. – Електрон. дані. Наведено інтерв'ю з провідним фахівцем у сфері міжнародного та національного кримінального права, заступником Генерального прокурора України (2019 – 2022 рр.), кандидатом юридичних наук, заслуженим юристом України Гюндузом Мамедовим, який заснував у Генеральній прокуратурі Департамент з розслідування воєнних злочинів. Фактично його робота заклала основу для перших в Україні скоординованих розслідувань міжнародних злочинів після 2016 р. Г. Мамедов зазначив, що у контексті нових міжнародних зобов'язань, зокрема ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду та зростання вимог міжнародної співпраці, Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК України) зазнає суттєвого навантаження. Та наголосив, що нинішні зміни законодавства не забезпечують адекватної реалізації міжнародних стандартів кримінального правосуддя: вони носять переважно косметичний характер і не вирішують фундаментальних суперечностей та прогалин у процедурних механізмах. Посадовець аргументував необхідність комплексного, концептуального перегляду КПК України, спрямованого на узгодження процесуальних норм із міжнародними обов'язками України, підвищення ефективності розслідування міжнародних злочинів і належної правової участі міжнародних механізмів у національному кримінальному провадженні. Такий перегляд має включати глибоку адаптацію як процедурних правил, так і засад взаємодії з міжнародними судами та

слідчими органами. Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/gyunduz-mamedov-na-tli-novih-mizhnarodnih-zobovyazan-ukrayini-kpk-potrebue-konceptualnogo-pereglyadu.html>

41. **Назарчук І. Офіс Генпрокурора: "Докази вчинення злочину агресії проти України використовуються для національних судів та можуть бути використані в Спецтрибуналі"** [Електронний ресурс] / Ірина Назарчук // Юрид. газ. – 2025. – 18 груд. – Електрон. дані. *Проаналізовано підхід Офісу Генерального прокурора України до фіксації та використання доказів вчинення злочину агресії РФ у кримінальних провадженнях. Наголошено на важливості системного збирання, документування й оцінки фактичних даних, які підтверджують умисність та масштаб агресивних дій проти України, для забезпечення ефективного розслідування на національному рівні та подальшого використання в міжнародних юрисдикціях (зокрема при підготовці матеріалів для Спеціального трибуналу та інших міжнародних механізмів правосуддя). Висвітлено роль співпраці Офісу Генпрокурора з міжнародними партнерами та спеціальними структурами для координації збору доказів, їхньої стандартизованої обробки і передачі відповідно до міжнародних правових стандартів. Підкреслено, що належне доказове забезпечення є ключовим елементом притягнення до відповідальності осіб, причетних до керівництва, організації чи виконання агресивної війни проти України.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/ofis-genprokurora-dokazi-vchinennya-zlochinu-agresiyi-proti-ukrayini-vikoristovuyutsya-dlya-nacional.html>

42. **НАЗК виявило незаконне вибуття земель, зловживання та розтрату коштів у діяльності Київради та КМДА** [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2025. – 12 груд. – Електрон. дані. *Йдеться про результати проведеної Національним агентством з питань запобігання корупції планової перевірки Київської міської ради та Київської міської державної адміністрації (КМДА) щодо організації роботи із запобігання та виявлення корупції. Зазначено, що попри позитивні зміни в структурі антикорупційних підрозділів, НАЗК зафіксувало низку системних порушень,*

що призвели до незаконного вибуття земель, втрати бюджетних коштів і зловживань з боку посадовців. За підсумками перевірки Агентство підготувало обґрунтовані висновки, на підставі яких Головне слідче управління Національної поліції України (НПУ) розпочало досудове розслідування за ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України (КК України) щодо незаконної реєстрації нерухомості та вибуття земель. Текст: <https://pravo.ua/nazk-vyavylo-nezakonne-vybuttia-zemel-zlovzhyvannia-ta-roztratu-koshtiv-u-diialnosti-kyivrady-ta-kmda/>

43. **Ніколаєнко Т. Ефект метелика: Як справа Міндіча може покласти закупівлі Міноборони** [Електронний ресурс] / Тетяна Ніколаєнко // Цензор.НЕТ : [інтернет-портал]. – 2025. – 16 груд. — Електрон. дані. Розглянуто негативні наслідки для роботи Міністерства оборони (МО) справи про корупцію в енергетичному секторі, так званої "справи Міндіча". Зокрема зазначено, що це стосується формування наглядової ради об'єднаної агенції та затвердження контрольних зразків товарів, які необхідні для проведення торгів в електронній системі Прозорро. Текст: <https://censor.net/ua/resonance/3590728/zakupivli-minoborony-i-mindich>

44. **Обшалов С. В. Окремі питання протидії організованим злочинності у сфері публічних закупівель, пов'язаних з проведенням будівельних робіт** [Електронний ресурс] / Сергій Володимирович Обшалов, Олександр Махлай // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 231-241. Розглянуто стан і перспективи розвитку протидії організованим злочинності у сфері публічних закупівель, пов'язаних із проведенням будівельних робіт. Встановлено, що в умовах сьогодення протидія діяльності організованої злочинності у цій сфері може бути більш ефективною за рахунок здійснення активної негласної діяльності, основними з яких є оперативно-технічні заходи та робота з негласними (конфіденційними) співробітниками. Окреслено особливості роботи слідчого та зазначено, що успіх в його роботі значною мірою залежить від нерозголошення отриманої інформації та збереження у таємниці дій, що плануються та проводяться.

Відповідно до цього працівник оперативного підрозділу, слідчий під час проведення оперативних заходів або здійснення слідчих (розшукових) дій, а також загалом у ході протидії має дотримуватись збереження таємниці досудового розслідування; повідомляти інших осіб лише про необхідне для виконання тієї чи іншої слідчої дії; вживати заходів щодо забезпечення нерозголошення інформації, що становить цю таємницю, тощо. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32263/32211>

45. Околіт О. В. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації чи злочинної спільноти та участь у них: проблеми теорії і практики / Олександр Володимирович Околіт, Андрій Андрійович Вознюк; [за наук. ред. А. А. Вознюка] ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Норма права, 2025. – 323 с. : табл. – *Шифр зберігання в Бібліотеці : Б377424* У монографії висвітлено теоретичні та практичні питання кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 255 Кримінального кодексу України. Роз'яснено положення цієї статті, а також надано рекомендації щодо її застосування з огляду на сучасні напрацювання українських і зарубіжних вчених, практику національних правозастосовних органів.

46. Осадько О. О. Безоплатна правова допомога: вектор формування готовності засуджених визначити своє продуктивне місце в суспільстві [Електронний ресурс] / О. О. Осадько // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 1. – С. 273-279. *Розкрито вектори роботи системи безоплатної правової допомоги (БПД) для вирішення завдань формування готовності засуджених визначати своє продуктивне місце в суспільстві. Зазначено, що робота системи БПД засудженим особам першочергово спрямована на надання вторинної допомоги з широким спектром послуг. Наголошено на позитивній ролі системи БПД в реінтеграції, розвитку правової та громадянської ідентичностей засудженої особи та звільнених осіб. Виокремлено вектори взаємодії системи БПД для формування готовності засуджених визначати своє продуктивне місце в суспільстві, серед яких:*

правове соціальне консультування і супровід; правове інформування щодо координації дій державних органів і служб щодо задоволення правовим шляхом потреб та інтересів засудженої/звільненої особи; правовий патронат психологічної допомоги; правове консультування і допомога в створенні умов для праці, оформлення трудових відносин, отримання професійної освіти; правовий супровід щодо можливостей підприємницької діяльності після звільнення; гуманізація соціальних ставлень до проблем ресоціалізації і реінтеграції засуджених/звільнених осіб під час презентування кейсів успішних практик безоплатної правової допомоги. Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/36.pdf

47. Павленко А. Як бізнесу захищати репутацію під час кримінального розслідування [Електронний ресурс] / Анжела Павленко, Антон Бабинець // Юрид. практика. – 2025. – 23 груд. – Електрон. дані. Розглянуто зовнішні виклики, які за відсутності належно сформованих механізмів реагування можуть спричинити істотні репутаційні втрати, а саме: поширення недостовірної інформації; організовані медійні атаки; безпідставне ініціювання кримінальних проваджень щодо підприємств, їх власників, посадових осіб або працівників. Зазначено, що ці фактори здатні негативно впливати на стабільність господарських процесів, фінансові показники суб'єкта господарювання та його позицію на ринку. Особливу увагу приділено безпідставно та штучно розпочатим кримінальним провадженням, які є найбільш чутливим чинникам, що здатні завдати суттєвої шкоди діловій репутації бізнесу, адже такі провадження, незалежно від їхньої реальної перспективи, здатні спричинити арешт активів, вилучення продукції, техніки чи документації, блокування рахунків або перешкоджанням господарській діяльності іншим чином тощо. Проаналізовано ключові ризики та висвітлено практичні інструменти, спрямовані на мінімізацію репутаційних втрат підприємства у випадку кримінального переслідування. Констатовано, що комплексне використання означених інструментів разом із превентивними заходами репутаційного менеджменту надає бізнесу реальний захист від

негативного впливу кримінального переслідування та дає змогу зберегти довіру контрагентів, партнерів і суспільства, що забезпечує стабільність бізнесу. Текст: <https://pravo.ua/iak-biznesu-zakhyshchaty-reputatsiiu-pid-chas-kryminalnoho-rozsliduvannia/>

48. **Панова О. О. Дитина-кривдник: підстави визнання та особливості притягнення до відповідальності за вчинення домашнього насильства** [Електронний ресурс] / Оксана Олександрівна Панова, Олег Миколайович Адаменко // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1615-1623. *Проаналізовано правовий статус дитини-кривдника та особливості притягнення неповнолітніх до відповідальності за вчинення домашнього насильства в Україні. Розкрито нормативні підстави визнання дитини кривдником, зокрема критерії встановлення факту насильницької поведінки, вимоги законодавства щодо оцінки рівня небезпеки дій неповнолітнього та процедури фіксації відповідних правопорушень. Акцентовано на необхідності врахування вікових і психологічних особливостей дитини, зокрема рівня її розвитку, впливу сімейного середовища та можливості усвідомлення протиправності власних дій. Вказано на специфіку застосування заходів відповідальності, що мають переважно виховний, а не репресивний характер. Висвітлено адміністративні та кримінально-правові механізми реагування, які діють щодо осіб віком від 14 до 18 років, а також альтернативні заходи впливу: попередження, направлення на програму для кривдників, залучення соціальних служб. Обґрунтовано необхідність удосконалення нормативного регулювання, розширення профілактичних інструментів і впровадження спеціальних корекційних програм, спрямованих на усунення причин девіантної поведінки дитини.* Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32710/32667>

49. **Петер Г. Г. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми безпечного використання штучного інтелекту в космічній сфері** [Електронний ресурс] / Г. Г. Петер, Т. В. Гринько // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 1. – С. 280-286. *Встановлено негативні аспекти використання*

штучного інтелекту (ШІ) за відсутності нормативного регулювання і контролю за ним. Розглянуто науково-практичну сутність використання ШІ в космічному секторі та вказано на загрозу поширення там кримінальної діяльності з використанням ШІ. Наголошено на необхідності нормативно-правового регулювання ШІ та контролю за його використанням в космічному просторі, що забезпечить стабільність міжнародного космічного правопорядку та убезпечить людство від техногенних загроз. Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/37.pdf

50. **Рижов І. М. Дитячо-підліткова віктимність в Україні крізь призму вітальної безпеки: виклики воєнного стану** [Електронний ресурс] / Ігор Миколайович Рижов, Петро Володимирович Ящук // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. — С. 958-974. Доведено, що віктимність дітей є не лише наслідком бідності чи соціального сирітства, а відображенням глибших процесів руйнування інституту сім'ї, психоемоційної дестабілізації населення та втрати довіри до державних інституцій. На основі аналізу даних UNICEF, Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Національної соціальної сервісної служби та інших джерел обґрунтовано взаємозв'язок між воєнними подіями, міграційними процесами, економічною нестабільністю та зростанням кількості безпритульних дітей. Окрему увагу приділено впливу воєнних травм, контузій та посттравматичних стресових розладів у батьків як латентним чинникам формування дитячої бездомності. Встановлено, що емоційна нестабільність, агресивність, депресія та байдужість дорослих призводять до руйнування сімейних зв'язків і вторинної травматизації дітей. Наголошено, що традиційні підходи до подолання віктимності є недостатніми, визначено орієнтири державної політики, серед яких: створення національної системи вітальної безпеки дитини; впровадження програм психосоціальної підтримки сімей ветеранів і внутрішньо переміщених осіб (ВПО); розвиток патронатних і наставницьких форм виховання; підготовка фахівців із вітальної безпеки та адаптації

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32322/32271>

51. **Сальніков О. Ексголова ДСА Олексій Сальніков: про фальсифікації НАБУ, провокатора Гончара та втручання в авторозподіл ВАКС** [Електронний ресурс] / Олексій Сальніков ; підготував Володимир Право // Суд.-юрид. газ. – 2025. – 12 груд. — Електрон. дані. *Подано матеріали інтерв'ю ексголови Державної судової адміністрації України (ДСА України) О. Сальнікова, який після набрання вироку у порушеній проти нього кримінальній справі назвав причини, які, на його думку, призвели до кримінального переслідування, та пояснив, чому вважає вирок політично мотивованим. Він наголосив, що не визнає себе винним, та вважає справу проти нього замовною та сфальсифікованою. Також колишній очільник ДСА окреслив суть порушеної проти нього кримінальної справи та прокоментував дії Національного антикорупційного бюро України зокрема агента НАБУ Олексія Гончара. Сальніков заявив, що продовжить доводити свою невинуватість та боротись за встановлення справедливості в суді, в тому числі в Європейському суді з прав людини (ЄСПЛ), і висловив сподівання, що українська "судова система спроможна розібратися з цією справою та винести законне справедливе рішення без політичного впливу та тиску заінтересованих осіб, керуючись верховенством права, а не політичною доцільністю або необхідністю висвітлення в ЗМІ великих досягнень антикорупційних інституцій".* Текст:

<https://sud.ua/uk/news/publication/348337-eks-glava-gsa-aleksey-salnikov-o-falsifikatsiyakh-nabu-provokatore-gonchare-i-vmeshatelstve-v-avtororaspredelenie-vaks>

52. **Санакоев Д. Б. Організаційно-тактичні засади протидії організований злочинності у сфері публічних закупівель** [Електронний ресурс] / Дмитро Борисович Санакоев, Олександр Вікторович Неклеса // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 267-275. *Здійснено аналіз правопорушень, що мали місце під час проведення публічних закупівель*

розпорядниками бюджетних коштів, і зроблено висновок, що вони носять системний характер. Зазначено, що поточний стан сфери закупівель характеризується порушеннями базових принципів добросовісної конкуренції, зокрема: укладанням монополістичних змов між учасниками; встановленням неправомірних дискримінаційних критеріїв; просуванням на ринок підконтрольних суб'єктів господарювання та застосуванням схем, пов'язаних із завищенням цін і корупційними трансакціями (відкатами). Наголошено, що недоліки системи контролю за виконанням договорів публічних закупівель, зокрема відсутність імперативних вимог щодо інформування про стадії виконання та деталі платежів, сприяють корупційним змовам між сторонами щодо неякісного виконання або повного невиконання договірних зобов'язань. Констатовано, що окремі порушення законодавства про закупівлю товарів, робіт та послуг за бюджетні кошти можуть містити ознаки суспільно небезпечних діянь, визначених ст. ст. 191, 210, 358, 364, 366, 367 Кримінального кодексу України (КК України). Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32266/32214>

53. **Сервецький І. В. Правові засади застосування спеціальних технічних засобів отримання інформації під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій** [Електронний ресурс] / Іван Васильович Сервецький, Ігор Олегович Богініч, Станіслав Георгійович Іваницький // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1658-1668. *Досліджено правові засади застосування спеціальних технічних засобів отримання інформації (СТЗОІ) під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій в Україні у контексті співвідношення процесуальних повноважень і гарантій приватності. Узагальнено вимоги Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність". Окреслено межі використання СТЗОІ у світлі принципів законності, необхідності та пропорційності, а також наголошено на значенні передбачуваності правового режиму для досягнення стандарту "якість закону" у розумінні європейського підходу до втручання в особисте*

життя. Розглянуто нормативні та підзаконні акти, що регулюють сертифікацію, ліцензування і контроль за обігом СТЗОІ, включно з процедурними вимогами до санкціонування, документування та зберігання результатів застосування. Висвітлено техніко-правові аспекти мінімізації втручання та вказано на ризики свавільності при недостатній конкретизації підстав і меж втручання. Обгрунтовано необхідність дотримання певних стандартів відповідно до практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ).

Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32714/32671>

54. **Сіренко К. Ю. Організаційно-правові основи функціонування системи пробації в Естонській Республіці: аналіз механізмів ресоціалізації та зниження рецидивної злочинності** [Електронний ресурс] / К. Ю. Сіренко, Ю. М. Петровська // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 1. – С. 287-297. Здійснено комплексний аналіз організаційно-правових основ функціонування системи пробації в Естонській Республіці. Досліджено вплив механізмів ресоціалізації правопорушників на запобігання повторним злочинам. Наведено статистичні дані щодо кількості засуджених, ув'язнених та осіб, які перебувають на обліку в службі пробації Естонії. Особливу увагу приділено моделі мережевої співпраці «ТУКО», яка об'єднує державні органи, неурядові організації та місцеві громади для забезпечення соціальної адаптації правопорушників. Значну увагу приділено двом ключовим соціальним послугам для осіб, звільнених із місць позбавлення волі: наставництву та забезпеченню тимчасовим житлом. Зроблено висновок, що естонська модель пробації є прикладом ефективної системи, яка гармонійно поєднує правовий контроль і соціальну підтримку, та сприяє зниженню криміногенного ризику, забезпечує ресоціалізацію правопорушників та їх інтеграцію в суспільство.

Текст:

http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/38.pdf

55. **Січевлюк Н. Глухий кут Міндічгейту, або Уроки для санкційної політики України** [Електронний ресурс] / Наталія Січевлюк

// Главком : [інтернет-сайт]. – 2025. – 15 груд. — Електрон. дані. *Йдеться про указ Президента України від 13.11.2025, яким введено у дію санкції Ради національної безпеки і оборони (РНБО) проти фігурантів розслідування Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) щодо корупції в енергетичному секторі Тимура Міндіча й Олександра Цукермана. Розглянуто перспективи застосування санкцій, зокрема можливість конфіскації майна фігурантів справи, та вказано на системні проблеми санкційної політики України, починаючи з практики застосування санкцій як альтернативи притягнення до кримінальної відповідальності й закінчуючи недоліками їх реалізацій та відсутністю покарання за ухилення чи порушення. Текст: <https://glavcom.ua/publications/hlukhij-kut-mindichhejtu-abo-uroki-dlja-sanktsijnoji-politiki-ukrajini-1093124.html>*

56. **Солдатенко О. А. Теоретико-правовий аналіз обмеження прав людини під час проведення обшуку в умовах дії правового режиму воєнного стану** [Електронний ресурс] / Олена Анатоліївна Солдатенко, Ганна Ярославівна Терехова // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 304-314. *Здійснено теоретико-правовий аналіз проблеми обмеження прав людини під час проведення обшуку в умовах дії правового режиму воєнного стану. Розглянуто особливості правового регулювання проведення обшуку відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України (КПК України), Конституції України та міжнародних стандартів захисту прав людини. Приділено увагу новелам законодавства щодо можливості проведення обшуків без участі понятих та у нічний час, а також за рішенням керівника прокуратури у разі відсутності об'єктивної можливості здійснення судового контролю. Окреслено мету та наслідки таких змін для забезпечення прав учасників кримінального провадження. Вказано, що навіть в умовах воєнного стану держава не звільняється від обов'язку дотримання основоположних прав людини, гарантованих Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та акцентовано на необхідності збереження балансу між потребами оборони та гарантіями*

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32269/32217>

57. **Солоненко С. О. Допит потерпілого від домашнього насильства під час судового розгляду: аналіз законодавчого регулювання в іноземних державах та в Україні** [Електронний ресурс] / Семен Олександрович Солоненко // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1706-1719. *Зазначено, що, зважаючи на цінність показань потерпілого та особливості психоемоційного стану жертви домашнього насильства, законодавство іноземних держав передбачає можливість застосування судом низки спеціальних заходів, зокрема, таких як проведення допиту потерпілого у режимі відеоконференції поза межами суду або за відсутності обвинуваченого, вжиття заходів для уникнення візуального контакту між потерпілим та обвинуваченим, обмеження кола запитань, які можуть бути задані потерпілому. Особливу увагу приділено досвіду Сполучених Штатів Америки (США) та Великої Британії. На основі проведеного аналізу застосування спеціальних заходів у зарубіжних країнах виявлено можливості для вдосконалення Кримінального процесуального кодексу України (КПК України), зокрема з метою врахування особливих потреб жертв домашнього насильства запропоновано доповнити КПК України новою статтею "Особливості допиту потерпілого від кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством".* Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32718/32675>

58. **Сорока С. До питання розмежування підслідності антикорупційних органів в Україні: порівняльно-правовий аналіз** [Електронний ресурс] / Світлана Сорока // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Серія : Юрид. науки. – 2025. – Вип. 12 (№ 3). – С. 251-258. *Досліджено проблеми законодавчого розмежування підслідності у справах про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення між НАБУ, ДБР, Національною поліцією та іншими органами досудового розслідування. Проаналізовано колізії та нечіткість норм кримінального*

процесуального законодавства, що зумовлюють дублювання повноважень, спори про підслідність і зниження ефективності розслідування топ-корупції. Обґрунтовано, що наявні прогалини негативно впливають на оперативність кримінального провадження та можуть використовуватися для ухилення від відповідальності. Запропоновано напрями вдосконалення законодавства й оптимізації взаємодії антикорупційних органів з урахуванням національної практики та зарубіжного досвіду. Текст:

<https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2025/aug/39828/25097847maket-255-262.pdf>

59. **Спільна заява ЄС і України: ключові пріоритети реформ для подальшої євроінтеграції** [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2025. – 12 груд. — Електрон. дані. Подано оприлюднену Європейською комісією спільну заяву між комісаром Мартою Кос та віцепрем'єр-міністром України Тарасом Качкою, у якій окреслено ключові пріоритети реформ на найближчий рік у межах євроінтеграційного процесу. Серед узгоджених сторонами першочергових кроків: комплексні зміни до Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та суміжного законодавства, включно зі скасуванням автоматичного закриття справ через строки досудового розслідування; усунення процесуальних бар'єрів у провадженнях, особливо щодо топкорупції; продовження строків давності для корупційних злочинів; зміцнення незалежності Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) і захист їх підслідності; розширення юрисдикції антикорупційних органів на всі посади високого ризику. Окрім того, передбачено такі напрями: забезпечення НАБУ доступу до неупереджених і якісних судових експертиз; реформа прокуратури та Державного бюро розслідувань (ДБР); призначення суддів Конституційного Суду України (КСУ) та членів Вищої ради правосуддя (ВРП), які пройшли міжнародну перевірку; посилення участі міжнародних експертів у доборі до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС); ухвалення закону про декларації доброчесності суддів і законодавства щодо

покращення виконання судових рішень; прийняття Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми до 2-го кварталу 2026 р.; посилення систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в держсекторі, включно із застосуванням інструментів Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Текст: <https://pravo.ua/spilna-zaiava-ies-i-ukrainy-kliuchovi-priorytety-reform-dlia-podalshoi-ievrointehratsii/>

60. **Степанюк Р. Л. Європейські стандарти забезпечення прав людини у сфері використання ДНК-аналізу в цілях розкриття та розслідування кримінальних правопорушень** [Електронний ресурс] / Руслан Леонтійович Степанюк, Геннадій Іванович Глобенко // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. — С. 1046-1057. *Узагальнено основні правові стандарти Європейського Союзу (ЄС) щодо забезпечення основоположних прав людини у зв'язку з використанням технологій дослідження ДНК в інтересах розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Наголошено, що за європейськими підходами генетичні дані людини відносяться до числа чутливих персональних даних, оскільки потенційно вміщують не тільки великий обсяг особистої інформації, а і відомості про родичів особи, тому вони потребують особливого правового захисту, зокрема у сфері кримінальної юстиції. Окреслено основні засади використання генетичних даних людини відповідно до права ЄС і визначено напрями удосконалення законодавства України у цій сфері.* Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32330/32279>

61. **Ткаченко П. І. Кваліфікуючі ознаки порушення вимог режиму радіаційної безпеки** [Електронний ресурс] / П. І. Ткаченко // Право і сусп.-во. – 2025. – № 5, т. 1. – С. 298-303. *Здійснено кримінально-правове дослідження кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Розкрито зміст поняття "радіаційна безпека" як стан захищеності людини, суспільства та довкілля від негативного впливу іонізуючого випромінювання. Схарактеризовано основні вимоги режиму радіаційної безпеки відповідно до положень чинного законодавства України.*

Окреслено відповідні положення Кримінального кодексу України (КК України) та акцентовано на категорії "збут" у кримінально-правовій науці та судовій практиці, а також її специфіці у сфері обігу радіоактивних матеріалів і предметів. Зроблено висновок, що належне розмежування кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак порушення вимог режиму радіаційної безпеки має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки дозволяє забезпечити правильну кримінально-правову кваліфікацію, підвищити ефективність застосування відповідних норм і сприяє вдосконаленню законодавства у сфері забезпечення радіоекологічної безпеки. Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/39.pdf

62. Трембач А. НАБУ проводить обшуки в податковій: можлива причина - справа про корупцію в енергетиці [Електронний ресурс] / Андрій Трембач // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 10 груд. — Електрон. дані. *Як повідомила "Економічна правда" із посиланням на джерела в податковій, НАБУ здійснює обшуки у центральному апараті Державної податкової служби України (ДПСУ). Одночасно з цим обшуки проводяться в низці обласних управлінь податкової. Відомо про обшуки у регіональних управліннях податкової у Хмельницькій та Миколаївській областях. За словами народного депутата Олексія Гончаренка, обшуки стосуються подій, які відбувалися у 2024 та на початку 2025 рр. і пов'язані з питанням ризикових підприємств.* Текст: <https://focus.ua/uk/politics/736411-nabu-provodit-obshuki-v-podatkoviy-mozhliva-prichina-sprava-pro-korupciyu-v-energetici>

63. Трофименко В. М. Смерть обвинуваченого (п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК України) як підстава закриття кримінального провадження судом першої інстанції [Електронний ресурс] / Володимир Михайлович Трофименко, Валерія Олегівна Шульга // Наук. перспективи. – 2025. – № 11. – С. 1729-1742. *Крізь призму норм чинного кримінального процесуального законодавства України та судової практики здійснено комплексне дослідження правової природи такої підстави для закриття кримінального провадження як смерть обвинуваченого. Особливу увагу приділено аналізу*

застосування п. 5 ч. 1 ст. 284 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) під час судового розгляду в суді першої інстанції. Розкрито зміст і значення норми, яка визначає можливість продовження провадження у разі смерті обвинуваченого з метою його реабілітації, а також окреслено проблемні аспекти реалізації цієї можливості. Надано пропозиції, спрямовані на уніфікацію правового підходу до реабілітації померлих осіб і визначення чіткого процесуального механізму участі родичів у таких провадженнях. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/32720/32677>

64. **Тюканкін О. О. Антикорупційне законодавство, роль та значення в країнах романо - германського права** [Електронний ресурс] / Олександр Олександрович Тюканкін // Успіхи і досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 326-340. *Висвітлено історичний розвиток антикорупційних інституцій у країнах романо-германської правової традиції та трансформацію законодавчих підходів до визначення корупційних діянь. Приділено увагу превентивним механізмам, закріпленим у законодавстві провідних європейських держав, включаючи декларування доходів, конфлікт інтересів та етичні кодекси публічних службовців. Окреслено інституційну систему антикорупційних органів у цих країнах, їхні повноваження та місце в структурі державної влади. Розкрито взаємодію між правоохоронними, судовими та спеціалізованими антикорупційними інституціями у процесі виявлення, розслідування та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення. Розглянуто міжнародно-правові стандарти протидії корупції та процес їх імплементції у національне законодавство країн романо-германської правової системи з метою формування єдиних підходів до криміналізації корупції та міжнародного співробітництва у цій сфері. Визначено перспективні напрями удосконалення антикорупційного законодавства з урахуванням сучасних викликів і транснаціонального характеру корупційних схем.* Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32271/32219>

65. **Уряд підтримав законодавчі зміни для роботи Спеціального трибуналу та міжнародного співробітництва у кримінальному правосудді** [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2025. – 11 груд. — Електрон. дані. *Йдеться про схвалення Кабінетом Міністрів України України (КМ України) двох законопроектів, розроблених Міністерством юстиції задля посилення міжнародно-правових механізмів у сфері кримінального правосуддя та забезпечення ефективної взаємодії України зі Спеціальним трибуналом щодо злочину агресії проти України. Окреслено ключові норми законопроектів "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та Закону України "Про прокуратуру" у зв'язку з ратифікацією Угоди між Україною та Радою Європи про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України" та "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо міжнародного співробітництва під час кримінального провадження". Зазначено, що обидва документи є частиною виконання Дорожньої карти з питань верховенства права та спрямовані на зміцнення інституційної спроможності України в міжнародному кримінальному правосудді, а також на забезпечення невідворотності відповідальності за злочин агресії. Текст: <https://pravo.ua/uriad-pidtrymav-zakonodavchi-zminy-dlia-roboty-spetsialnoho-trybunalu-ta-mizhnarodnoho-spivrobitnytstva-u-kryminalnomu-pravosuddi/>*

66. **Ханас О. 15 років ув'язнення: вирок Януковичу набув законної сили, — Офіс генпрокурора** [Електронний ресурс] / Оксана Ханас // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 16 груд. — Електрон. дані. *Повідомлено, що навесні Подільський районний суд Києва засудив четвертого Президента України до 15 років позбавлення волі за організацію незаконного переправлення осіб через державний кордон України та підбурювання до дезертирства (ч. 2 ст. 332, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 408 Кримінального кодексу України (КК України). Водночас йому призначено покарання за сукупністю скоєних злочинів, зокрема державної зради та пособництва РФ у веденні проти України агресивної*

війни, за які його вироком Оболонського районного суду м. Києва від 24.01.2019 було засуджено до 13 років позбавлення волі. Вказано, що Київський апеляційний суд після розгляду апеляції з боку В. Януковича залишив чинним вердикт Подільського районного суду Києва, тож тепер вирок набуває законної сили. У силі залишився і вирок колишньому заступнику начальника Управління державної охорони України (УДО) К. Кобзарю, якого за тими ж статтями, що і В. Януковича, засудили до 10 років тюремного ув'язнення. Текст: <https://focus.ua/uk/politics/737209-15-rokiv-uv-yaznennya-virok-yanukovichu-nabuv-zakonnoji-sili-ofis-genprokurora>

67. **Чернишук П. Виклики у сфері захисту прав людини: в Києві відбулася конференція** [Електронний ресурс] / Павло Чернишук // Юрид. газ. – 2025. – 11 груд. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 10.12.2025 у Києві з нагоди Дня прав людини відбулася міжнародна конференція "Уроки України для світу: нові виклики у сфері захисту прав людини", організована Офісом Уповноваженого Верховної Ради України (ВР України) з прав людини. Захід об'єднав понад 1000 учасників офлайн та онлайн для обговорення сучасних проблем захисту прав людини в умовах тривалої війни, соціально-економічних викликів і постійних загроз безпеці. У виступах експертів висвітлено значне зростання звернень до Офісу омбудсмена, труднощі забезпечення доступу до правосуддя, практичне виконання рішень судів, а також потребу в психосоціальній підтримці дітей, порушених війною. Окрему увагу приділено імплементції міжнародних стандартів захисту прав людини, демократичному контролю, фіксації воєнних злочинів і підтримці діаспор. Обговорювались також інституційні бар'єри, зокрема у судовій системі, та перспективи державної політики щодо безпечного повернення українських громадян із-за кордону. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/vikliki-u-sferi-zahistu-prav-lyudini-v-kievi-vidbulasya-konferenciya.html>

68. **Чечотка І. Р. Удосконалення криміналістичного забезпечення кримінального провадження щодо неповнолітніх за напрямом дотримання міжнародних та європейських стандартів** [Електронний

ресурс] / І. Р. Чечотка // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 247-253. *Наголошено, що неповнолітній як особливий учасник кримінального провадження потребує індивідуального підходу з метою максимального забезпечення його прав, свобод і законних інтересів, і водночас необхідно забезпечити ефективне вирішення поставлених завдань у кримінальному провадженні. Розкрито положення міжнародного законодавства, на яких ґрунтуються міжнародні та європейські стандарти криміналістичного забезпечення кримінального провадження щодо неповнолітніх, і вказано, що означені стандарти враховують особливості реалізації криміналістичних засобів, методів, прийомів.* Текст:

http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/33.pdf

69. Шевчук В. В. Процедура та особливості оцінки властивостей висновку експерта судом у кримінальному провадженні [Електронний ресурс] / В. В. Шевчук // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 254-265. *Досліджено процедуру та особливості оцінки властивостей висновку експерта судом у кримінальному провадженні. Зосереджено увагу на визначенні критеріїв його належності та достовірності, а також на аналізі процедурних аспектів, що впливають на допустимість висновку експерта як джерела доказів. Обґрунтовано, що оцінка висновку експерта є невід’ємною складовою судового процесу, що вимагає від суду ретельності, критичного мислення та дотримання принципів законності та об’єктивності. Акцентовано, що виконання цих вимог не лише підвищує доказову цінність експертного висновку, а й сприяє формуванню справедливого рішення, яке відповідає інтересам сторін і захищає права громадян.* Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/34.pdf

70. Шендрик В. В. Особливості пошуку кандидатів на конфіденційне співробітництво в процесі розслідування розкрадань бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням [Електронний ресурс] / Владислав Володимирович Шендрик, Володимир Анатолійович Кучеренко // Успіхи і

досягнення у науці. – 2025. – № 11. – С. 352-361. Запропоновано пошук кандидатів на конфіденційне співробітництво при розслідуванні означених злочинів здійснювати серед наступних категорій осіб: працівників підрядних і субпідрядних організацій (робочі, водії, екскаваторники, зварювальники, малярі, штукатури та ін.); працівників, які безпосередньо керують будівельними роботами (бригадири, майстри та ін.); працівників відділу кадрів будівельної організації; працівників бухгалтерії будівельної організації; проєктувальників об'єкта будівництва; осіб, які здійснюють авторський нагляд за проєктом; представників замовника осіб, які здійснюють технічний нагляд за будівництвом об'єкта; посадових осіб постачальника будівельних матеріалів (експедиторів, водіїв, комірників та ін.); посадових осіб контролюючих органів.

Текст:

Текст:

<https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/32273/32221>

71. Шипілов О. В. Аналіз судової практики, пов'язаної з проблемами допустимості електронних доказів, отриманих у порядку міжнародної правової допомоги [Електронний ресурс] / О. В. Шипілов // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 266-271. Здійснено комплексний аналіз судової практики Верховного Суду України щодо допустимості та використання електронних доказів, здобутих у порядку міжнародної правової допомоги. Розкрито основні підходи вищої судової інстанції до тлумачення та застосування норм Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) у взаємозв'язку з міжнародними договорами та практикою Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Особливу увагу приділено проблемі процесуальної форми іноземних доказів, питанню їхньої автентичності та офіційного перекладу, а також особливостям використання документів, пов'язаних із банківською таємницею. Зроблено висновок, що Верховний Суд, спираючись на міжнародні стандарти, поступово закладає основи для формування єдиної правозастосовної доктрини, яка узгоджує національні інтереси із загальноєвропейськими гарантіями прав людини, що відкриває перспективи не лише для посилення правової визначеності у сфері

міжнародної правової допомоги, але й для зміцнення авторитету українського правосуддя на міжнародному рівні. Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/35.pdf

72. **Шульга В. О. Втрата чинності закону, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння, як підстава закриття кримінального провадження судом першої інстанції** [Електронний ресурс] / В. О. Шульга // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 280-288. *Досліджено процесуальні аспекти закриття кримінального провадження судом першої інстанції у зв'язку з втратою чинності закону, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння. Проаналізовано новели Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та розглянуто особливості застосування зазначених норм на різних стадіях кримінального провадження. Значну увагу приділено ролі згоди чи заперечення обвинуваченого у процедурі закриття кримінального провадження, оскільки від цього залежить вибір процесуального рішення. Запропоновано зміни до КПК України, спрямовані на уніфікацію правового статусу осіб і гарантування їхньої повної реабілітації шляхом ухвалення виправдувального вироку.* Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/37.pdf

73. **Юрчишин П. В. Зміст і межі реалізації повноважень прокурора на стадії досудового розслідування** [Електронний ресурс] / П. В. Юрчишин // Право і сусп-во. – 2025. – № 5, т. 2. – С. 289-294. *Досліджено правову природу і обсяг повноважень прокурора під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. Визначено, що Конституція України покладає на прокуратуру функції організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, а зміст повноважень прокурора деталізовано у ст. 36 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України). Вказано, що із введенням воєнного стану та реформи 2019 р. деякі процесуальні функції були перерозподілені між правоохоронними органами: зокрема, з 20.11.2019 слідчі прокуратури передали всі незавершені провадження іншим органам - Державному бюро розслідувань (ДБР),*

Національному антикорупційному бюро України (НАБУ) та іншим. Зроблено висновок, що зміст повноважень прокурора формально охоплює весь спектр можливих дій на стадії досудового розслідування, проте межі їх реалізації визначаються вимогами закону та конституційними принципами, зокрема заборонаю незаконного втручання в роботу інших органів і необхідністю забезпечувати дотримання прав учасників провадження. Текст: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/38.pdf

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

26 грудня 2025 року

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.